

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра теоретико-методичних основ
фізичного виховання та спорту

Шаверський Віктор, Кутек Тамара, Вовченко Інна

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
З ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТУ

Методичні рекомендації

Житомир 2023

УДК 796.011.3:378.22

Н 15

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №16 від 31.08.2023 р.)*

Рецензенти:

Ахметов Рустам – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Тимчик Микола – кандидат педагогічних наук, професор, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Вознюк Тетяна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Навчальна практика з теорії і методики спорту: Методичні рекомендації / Укладачі: Шаверський Віктор, Кутек Тамара, Вовченко Інна. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. – 12 с.

У Методичних рекомендаціях розглянуті положення організації проведення навчальної практики для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Методичні рекомендації рекомендовано здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня факультету фізичного виховання і спорту.

ЗМІСТ:

1. Пояснювальна записка	4
2. Програма практики	6
3. Форми та методи контролю	7
4. Вимоги до звітної документації	8
5. Методика підготовки до проведення практичного заняття	8
6. Рекомендована література	10

I. Пояснювальна записка

Навчальна практика з теорії і методики спорту – є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт та передбачає закріплення засвоєного навчального матеріалу з теоретичних дисциплін «Олімпійський та професійний спорт», «Сучасна система організації спорту: неолімпійського, адаптивного», а також формування у магістрів професійних умінь і навичок, необхідних для проведення практичних занять зі здобувачами вищих навчальних закладів та здобувачами установ та організацій спортивної спрямованості.

Основними завданнями навчальної практики з теорії і методики спорту є: адаптувати здобувачів вищої освіти до роботи у закладах вищої освіти і в установах та організаціях спортивної спрямованості; ознайомити здобувачів вищої освіти з посадовими обов'язками викладача закладу вищої освіти; тренера-викладача з видів спорту, забезпечити зростання рівня професійної компетентності здобувачів вищої освіти; формувати у здобувачів вищої освіти зацікавленість до роботи викладачем закладу вищої освіти й тренером-викладачем; поглибити знання здобувачів вищої освіти з актуальних питань підготовки спортсменів у закладах вищої освіти і в установах та організаціях спортивної спрямованості.

Відповідно до освітньої програми освітня компонента має забезпечити компетентності:

Загальні:

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні:

СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.

СК3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

СК8. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту.

СК9. Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.

Програмні результати проходження навчальної практики з теорії і методики спорту:

ПР 1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.

ПР 2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

ПР 3. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПР 4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР 5. Розробляти і викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

ПР 6. Відшукувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПР 7. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистич-

ного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.

II. Програма практики

Програма навчальної практики з теорії і методики фізичного виховання та спорту складається з таких організаційної та навчально-методичної роботи.

Організаційна робота:

– ознайомлення студентів з програмою практики; з закладом; ознайомлення з викладацьким складом кафедр теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту і фізичного виховання та спортивного вдосконалення;

– розробити індивідуальний план роботи практиканта (вказати обрані навчальні дисципліни та теми, які будуть опрацьовуватися під час практики);

– скласти список навчальних занять, закріплених за кафедрою теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту, згідно розкладу студентів 1-4 курсів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура);

– ознайомитися з навчальними та робочими програмами навчальних дисциплін кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура);

– підготовка документації (планування роботи практиканта на період практики, оформлення документів звітності).

Навчально-методична робота:

– перегляд 3-4 занять, проведених викладачем ;

– розробити 3-4 плани-конспекти занять (1 теоретичне, 1-2 практичне, 1 лабораторне), навчальних дисциплін кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту, відповідно розкладу занять студентів 1-4 курсів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура);

– розробити презентацію лекційного заняття з будь-якої теми обраної навчальної дисципліни кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та спорту.

III. Форми та методи контролю

Протягом навчальної практики керівник практики здійснює контроль за своєчасним виконанням завдань, надає здобувачам вищої освіти методичну допомогу. Формою підсумкового контролю за рівнем набуття практичних умінь і навичок під час проходження практики є залік. Умовою допуску здобувача вищої освіти до заліку є виконання програми практики, та представлення звітної документації.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти

№	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Виконання завдань практики	Протягом практики	25
2.	Виконання індивідуальних завдань	Протягом практики	25
3.	Оформлення звітної документації	Протягом практики	20
4.	Своєчасність подачі звітної документації	До завершення проходження практики	5
5.	Захист практики	Згідно розкладу	25
		Всього:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
80–89	B	добре	
70–79	C		
65–69	D	задовільно	
60–64	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики

0–34	F	незадовільно без можливістю повтор- ного проходження практики	не зараховано без можливістю повтор- ного проходження практики
------	----------	--	---

IV. Вимоги до звітної документації

Основними звітними документами з навчальної практики є: звіт (у довільній формі) про проходження навчальної практики з теорії і методики спорту, 1 план конспект проведеного практичного заняття зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

V. Методика підготовки до проведення практичного заняття

Обов'язковий компонент процесу навчання – практичні заняття, призначені для поглибленого вивчення тієї чи іншої освітньої компоненти. Аудиторні практичні заняття відіграють провідну роль у формуванні навичок та застосуванні набутих знань. Практичні заняття продовжують роботу, розпочату на лекціях. Усі форми практичних занять призначені для відпрацювання практичних дій. Якщо лекція закладає основи наукових знань в узагальненій формі, то практичні заняття мають на меті розширити, уточнити ці знання, прищепити професійні навички. Практичне заняття є видом навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом науково-педагогічного працівника, шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань, закріплюють теоретичні положення освітньої компоненти і набувають вмінь їх практичного застосування.

Основними дидактичними вимогами до практичних занять є:

- забезпечення професійної спрямованості;
- використання наукових методів пізнання та відповідного понятійного апарату;
- розкриття на конкретних прикладах органічної єдності теорії та практики;
- забезпечення логічної послідовності побудови заняття;
- раціональне використання дидактично доцільних

методів навчання, що формують у студентів самостійний творчий підхід.

Практичні або лабораторні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, обладнаних необхідними технічними засобами навчання. З окремих навчальних дисциплін, з урахуванням особливостей вивчення цих дисциплін та безпеки життєдіяльності здобувачі вищої освіти, допускається поділ навчальної групи на декілька підгруп. Поділ є можливим при чисельності підгрупи не менше 10 студентів. Поділ навчальних груп на підгрупи повинен бути зазначений у робочих навчальних планах. Перелік тем і зміст практичних та лабораторних занять визначається робочою програмою дисципліни.

Викладач, якому доручено проведення практичних занять, за узгодженням з лектором даної навчальної дисципліни розробляє дидактичне забезпечення: індивідуальні завдання різної складності для розв'язання їх здобувачами вищої освіти на занятті, методичні прийоми розгляду окремих теоретичних положень або розв'язання практичних задач, контрольні завдання (тести) для виявлення ступеня сформованості необхідних умінь тощо.

Практичне заняття включає проведення контролю знань і вмінь, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язання задач з їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірка та оцінювання згідно з критеріями.

Зміст практичного заняття охоплює такі складові.

Вступна частина – тема заняття, його ціль, завдання, мотивація виконання; проведення контролю підготовленості студентів до виконання конкретної роботи; інструктаж про виконання завдань та запобігання можливих типових помилок.

Основна частина – виконання студентами завдань; проведення проміжного контролю з метою коригування результатів самостійної роботи та своєчасного виявлення помилок; демонстрація викладачем оптимальних, раціональних окремих методів і прийомів виконання завдання.

Заключна частина – проведення контролю якості виконання завдань; визначення типових помилок та засобів їх попередження; оцінка результатів діяльності кожного студента на основі встановлених критеріїв; видача домашнього завдання для самостійної підготовки до наступного заняття.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень освітньої компоненти та формує вміння і навички практичного застосування їх через індивідуальне виконання здобувачами вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Орієнтовна схема конспекту практичного заняття:

1. Тема заняття.
2. Мета заняття.
3. План.
4. Короткий опис роботи кожного пункту плану.

Практичні заняття незалежно від їх конкретних особливостей значною мірою забезпечують відпрацювання умінь та навичок прийняття практичних рішень у реальних умовах, що мають в основі теоретичний фундамент.

Хоча на практичних заняттях відпрацьовуються теми, за якими було прочитано лекції, доцільно, щоб на цих заняттях невелика теоретична частина передувала практичній. Це спрямовує здобувачів вищої освіти на науковий підхід до виконання та аналізу практичних робіт, підвищує їх якість.

VI. Рекомендована література

Основна:

1. Ахметов Р.Ф. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб.- Житомир: Видавець О.О. 2018. – 204с
2. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. - Житомир: ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 48с.

3. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (1-4 класи). – К., 2017. – 50с.
4. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи). – К., 2017. – 427с.
5. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (10-11 класи). – К., 2017. – 42с.
6. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. – К.: Олімпійська література, 2001. – 440 с.
7. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. — 276 с.

Допоміжна:

1. Ахметов Р. Ф., Максименко Г. М., Кутек Т. Б. Легка атлетика: Підручник. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І.Франка, 2010. – 320с.
2. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти: Навч. посіб. – К.: Олімпійська література, 2006. – 192с.
3. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. – Вінниця: «Планер», 2007. – 273 с.

Інформаційні ресурси

1. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/PPMB/t_exts.
2. <http://www.eprints.zu.edu/9178/1>
3. <http://www.journal.osnova.com.ua/journal/22>
4. <http://www.tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/>
5. <https://mon.gov.ua/>
6. <https://zakon.rada.gov.ua/go/3808-12>
7. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>

Методичне видання

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТУ

Методичні рекомендації

Укладачі: ШАВЕРСЬКИЙ Віктор Костянтинович,
КУТЕК Тамара Борисівна, ВОВЧЕНКО Інна Іванівна,

Надруковано з оригінал-макету автора

Підписано до друку 31.08.2023. Формат 60x90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 6.0. Обл. вид. арк. 6.4. Наклад 300. Зам.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідоцтво про державну реєстрацію:

серія ЖТ № 10 від 07.12.04 р.

електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua